

Ze zijn er wel maar je ziet ze weinig. Vermoedelijk ook omdat ze pas 's avonds hun schuilplaats verlaten om de jacht te openen op insecten. Tijd dus voor een nadere kennismaking met een schuwe bewoner van ons stadsdeel: de vleermuis.

IJopener verslaggever Michel van Dijk in gesprek met Stadsecoloog Els Corporaal

Vleermuizen zoeken woonruimte

tekst: Michel van Dijk
foto's: Fred Vermorken

Zomaar een waarneming dit prille voorjaar, fietsend over de Stuurmankade ter hoogte van de hoge rode brug op het Borneo-eiland. De avond valt en de zon verdwijnt achter de horizon. Iets zwarts en fladderigs schiet plotseling door de lucht. Is het een koolmees, een merel of een mus? Uitgesloten. Vogels vliegen, maar fladderen niet. En ze zijn ook niet zo spookachtig zwart. Het kan maar één dier zijn: een vleermuis. Het is mijn eerste vleermuiswaarneming in al die jaren dat ik in het Oostelijk Havengebied woon, maar navraag leert dat ze vaker worden signaleerd. Fotograaf Fred Vermorken ziet ze bijvoorbeeld bijna dagelijks op de kop van Sporenburg. De bij dit artikel afgebeelde foto schoot hij vanuit zijn eigen binnentuin.

Stadsecoloog Els Corporaal bevestigt dat er in Oost meerdere vleermuissoorten leven. Dat ze in het Oostelijk Havengebied voorkomen ligt volgens haar voor de hand. Vleermuizen houden ervan om rakelings over grote waterpartijen of grasvelden te scheren en te fourageren. Daar zijn veel insecten en die vormen hun voornaamste voedselbron. Vandaar dat ook het Flevo-park een populair jachtgebied vormt. Amsterdam kent meer vleermuissoorten, maar drie soorten komen het meest voor: de gewone en de iets grotere ruige dwergvleermuis, en een grote vleermuissoort, de laatvlieger. De dwergvleermuizen vinden hun dagschuilplaats in huizen of andere gebouwen, vaak in spouwmuren of achter betimmering. Ze hebben daar toegang toe via ventilatieopeningen in de buitenmuur. Kolonies van de wat grotere laatvlieger worden gevonden achter gevelbetimmering

en dakbeschot. En ook onder dakpannen vinden zij hun schuilplaats.

Vleermuizenkast

De stad is een prettige plek voor vleermuizen, vertelt Corporaal. Het is een stedelijk gebied met verschillende biotopen en veel afwisseling van parken, water en gebouwen. Die afwisselingen hebben vleermuizen nodig. Ze houden hun winterslaap bijvoorbeeld in kelders of bunkers maar 's zomers nemen ze hun intrek in vogelnestkastjes of boomholtes. Zo trof Corporaal nog niet zo lang geleden een ruige dwergvleermuis aan in een vogelkastje in het Flevopark.

Vleermuizen scoren hoog op de lijst van beschermde diersoorten. Het stadsdeel doet ook onderzoek naar de verspreiding en levenswijze van vleermuizen in Oost. Met de informatie die dat oplevert kunnen betere beschermingsmaatregelen genomen worden. Vooralsnog heeft stadsdeel Oost geen apart vleermuisbeleid, legt Corporaal uit. 'Maar we voeren in het algemeen een meer ecologisch verantwoord natuurbeleid en daar profiteren ook de vleermuizen van. We kappen bijvoorbeeld geen bomen met boomholtes en we verwijderen in de parken ook niet langer gewassen die we vroeger als onkruid zouden betitelen. Daar komen insecten op af en dat is ook goed voor de vleermuizen.'

Vaak zijn het simpele maatregelen waarmee vleermuizen geholpen kunnen worden. Dat geldt voor het stadsdeel, maar ook voor de bewoners. Wat denkt u bijvoorbeeld van het ophangen van een vleermuisenkast? Dat zijn smalle kasten met de opening aan de onderzijde. U kunt deze zelf maken, maar u kunt ze ook voor twintig euro bestellen op het internet. De vleermuizen vliegen van onderaf de kast in en kruipen vervolgens langs de ruwe binnen-

zijden omhoog. Let er wel op dat de kast op minstens drie meter hoogte hangt, want de vleermuizen moeten kunnen invliegen. En u kunt nog meer doen. Isoleer bijvoorbeeld niet alles in het huis of metsel niet alle gaten dicht. Dat is voor de huismus niet prettig en ook niet voor vleermuizen. En meer bloemen helpt ook. Dus bewoners van Oost, schroom niet om een extra bloembak voor uw deur of op uw dakterras te plaatsen. Insect, vogel en vleermuis, ze profiteren er allemaal van. ◀

Bewoners die vleermuizen waarnemen en daarvan melding willen doen, kunnen dat doen op de site www.waarneming.nl. Gegevens op die site worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek.

Fotograaf Fred Vermorken heeft vanaf zijn balkon een vleermuis gefotografeerd die op insecten en spinnen jaagt. Hier pakt de vleermuis een insect van het raam.